

Nahak' Jugren Par_haok' Gidra_ko_ak' Tayo_m Daram?

Calak' kan Ko_ro_na ma~ha~ma..ri re_ a_d.i ae_ma le_ka_n et_ke~ t.o~r.e abo_ diso_m ar dha_rtire he_c' par_ao_ akana. O_na talatege manwa ko do_ akoak' jio_n jin'gi ko_ khemao idiyeda nia_ dhur_i dha_rti re_. In'ak' ka_mi t.ha.^i te calak' hijuk' okte_re_ son_gere_ye_ tahe^na Amnura Mission Hospital re_n Manotan Daktor Suvas Candra Sarker. Din hilo_k' office re_reak' gapal marao_ chad.a ho~ e_mante_ak' ae_ma bisoeko_ selet' galmarao hoyok'a. Bus ar rail ga_d.iko ko_ro_na karo_n te_ bo_nd gea, o_nate_ no_ako din re_ dina.m ge office reak' ga_d.ite_ calak hijuk' ho_yo_k' kana. O_nate_ a.d.i ba_r.ti ko_ro_na ar sikhna_t babo_t galmarao ho_yo_k' kana. O_nako mo_dre a.d.i ba_r.ti galmarao hoyok'a SIKNA.T babo_t. O_r.ak' re gidra_ko o_lo_k' par_hao_k' la.git' ba_ko mo_ne jon' kana. Cet' ce_ka le_khan gidra_ko par_hao_k'a, A.d.i aema din se o_kte_ school, college, university ko_ bo_nd menak'a. Cet' ho_yo_k'a nahak' jugren par_hak' gidra koak' tayo._m daram?

Sikna_t do_ ho_yo_k' kana ja_tiya_ri se manwa ko_ak' bisi jan'. Sikna_t bego_rte o_ko_e ja_ti ho~ bako lahanti dar.e akada. Sikna_t te marsal akan ho_r. ge lahanti akanako ar laha sec' ko rakap' akana. No_nkan ho_r.ge jo_to_ le_ka_n jaega re a.k'yur koko ho_e_ akana. Menkhan no_a Ko_ro_na reak' muhim re cet' ho_yo_k'a darakan din re par_haok' gidra_ko_ak' dha_rti jin'gi.

Nahak' jug redo_ o_ko_e ja_tia_ri renko_ tina_k' ba_r.ti sikhna_tko_ hame_t_ akada, onko do_ una_k' geko la_hanti arko_ ga_khur_ akana. Sikhnat mente do_ abo do_bon bad_aea, jahan bisoe bad_ae se bujha_u. Menkhan abo jo_to_ko bon bad_ae gea je, manwa do_ janam tayo_m kho_n ge ad.epase

reak' poribes ko n'el katet' aema uta_r do_ko cet' dar_eak kana. O_nate Kobi doe men akada; 'Bisshow jor_a pat_shala mor sobar ami chatro'. Menkhan School, college re par_hao katet' a_kil hame_t_ jo_n'ge abo_ do_ sikhna_t bo_n metak' kana. Sikhna_t tedo_ manwa ko_ak' mo_no_sutto hame_t_ la.git'e_ go_r_o_e_a. O_nate_ me_no_go_k' kana Sikhna_t ge jatiak' bisi jan' kana. Sikhna_t tedo manwa koak' hatan' laserok'a, hudis da_re_ d_he_rok'a, mo_n'j so_mporo_ko benao_k'a, ba_ric' ak' ko_ kho_n sahar_ akae tahe_~n selet' so_majko_ marsalok'a. Sikhna_t do_ bar ha_t.in' te_ko ha_tin' akada; mit' do_ general re sadharo_n o_lo_k' par_hao_ ar do_sar do_ scholar se ka_rigol sikhna_t. Nahak' jugredo general se sadharon o_lo_k' par_hao so_n'gete ka_mi re jo_jaok' sikhna_t hamet_ katet' ge laha sec' bon laha dar_eak' se lahanti hoyok'a. O_nate_ ka_mi re_ jo_jaok' sikhna_t hame_t_ ge bha_la_i ar lahanti la.git' a_d.i so_rosak'.

O_r.ak' re tahe~ kate_t' a.d.i a~t_ ko lo_bdhao akana mobile game, eman teak' gateko ar telivision cartoon n'elite. O_lok' par_hak' re mo_nge bako ba_isa_u dar_eak' kana. O_lo_k' par_haok' reak' katha me_tako kan khan do_ a.d.i geko ran'gaok' kana.

Ma~ha~ma_ri ko_ro_na te amdaj 14 cando_ bo_nd me_nak'a jo_to_ sikna_t t.ha_~iko. O_na selet' bid.au ho_~ bo_nd gea. Menkhan sikna_tko calao idi la.git' a.d.i kurumut_u calak' kana o_nline se hand note ko ho_tete. A.d.i mit' bar sikna_th tha_~ikore~ bid.a.uko hatao_ e_da. No_nkate a.d.i aema sikna_t reak' lahanti ban' hoyok' kan reho~ par_hao gidrako sikna_t selet' tho_r.a jo_po_r.ao do_hoe reak' kurumut_u calak' kana. Menkhan calak' kan ko_ro_na lekan maran' muhim muskil te o_lo_k' par_haok' kana gidrakoak tayom daram dha_rti jin'gi khemao la.git' a.d.i n'ut set_eroke' kana. Diso_m re dome dom a.d.i ae_ma dho_m do_ sikhna_t t.ha_~iko jhic' re_ak' kurumut_u kate_t' ho~ bako

dar_eak' kana. No_n'ka te diso_m re Santalko selet' jo_to jatre_nko amdaj 4 karur. o_lo_k' par_haok' gidra_ko ak' dha_rti jin'gi do_ a_d.i muskil sec' mo_nd_hak' kana.

Pond_it ko_ko menet' kana; ko_ro_nate sikhna_t reak' do bar_ti lo_ksan ho_e akana. Noa reak' ba_ric'tet' do_ a_d.i din ha_bic' calak'a. Aema lekan sikna_t t.ha.^i ar mahasoe koak' jin'giko do_ be ba_ric' sec' mond_hak' kana. O_nate jo_to sec' tojbij katet' mo_n'j hudis selet' ka_mi hora ko bandhao a_d.i ja_rur. kana menteko hudiseda.

Nia_ babot Primary School ren (Headmaster) Maran' Mahasoe "Manotan. Sontos Tudu doe hudis eda; Nia_ ko_ro_na o_kte mit' serma kho_n ho^ d.her din hoyo_k' kana iskul do_bo_ndgea. Nia_ ko_ dinre gidra_ ko_ do_ iskul pinda_ge ge bako_ lebet' akada. Ar or_ak' re ho^ t.hikleka bako par_haok' kana. Ale do_ iskulren pa_t.hua_ gidra_ko or.ak' or.ak' dar_eak' bhor tite tear par_hao khata (hand note) le idi set.er akokana. Jemon nia_ko bondh dinre ho^ gidra_ko par_hao re la_gia_ par_aoko tahan. Menkhan d.her gidra_ ge or.ak' re bako par_haok' kana go_go_ baba bako cehaoe_t' kote_. Ar ale_ mahasoe_ ko ho^ a_d.i muskil re me_nak'lea e_nne_ nia_ bond akan okte_ tolob reak' e_t.eke^t.or.ete gharon'j calaobanao ho^ muskilrele par_ao akana. Joto kho_n bhabna do_ d.her gidra_ ge ako_ak' par_hao do_ ko hir_in'eda. Ar nia_ okte akoren gogo baba nalha ka_mireko go_r.o_ akokana. Ar noa karon te d.her gidra_ko do olok' par_haok' ko ba_giya menten' at_kareda. "

Noa babot re ar ho^ Mundumala Govt. High School, Tanore, Rajshahi ren Maran' Mahasoe_ (Headmaster) "Manotan. Kamiel Mardi tuluc' ropor_ re uni doe men keda; Santalko thor_abon laha kan tahe^kana O_lok Par_hao sec'te, Menkhan Ko_ro_na lekan maran' muhim muskilte arho^ aemabon tayomok' kana o_nkan' hudiset' kana. Entet' abo Santalko do_ a_d.i ba_r.tige din ka_mi katet' jojo_m hor_ kanabo_n. Onate

ket_ec' got_awak' (challenge) do hatao ja_rur_a, jemo_n Ko_ro_na lekan maran muhim muskil bo_n tar_am paro_m dar_eak'. Ho_r koak' bujre nia, okte nonka menak'a je, abo do_nalha ka_mi hor, abo do_nia, ro_g do_ban' n'ambo_na. Ar jaha~e nia, babot metako_khan ko meneda ale do_nalha ka_mi hor, ce_kate nia, lokdaon le bataoa. O_lok' par_haok' kan gidra, ko ho~ akoren gogo baba ko_nalha ka_mireko go_r.o ako kana. Santal hor, ko do_dher, hor, ge ato_reko bosoto_k' kana o_nate nia, okte iskul, kolege bondh oktere pa_r.haok' do_aema ko_tayo_mena a.d.i bhabna."

Calaoen serma reak' march 8 ta_rik diso_m re pa_hil ko_ro_na rugi n'am katet' march cando reak' 17 ta_rik kho_n joto le_kan Sikna_t t.ha.^iko bond, akada. Nia, serma reak' march cando 30 ta_rik sikna_t t.ha.iko jhic' reak' kathako la_i pasnao leda. Menkhan Ko_ro_na ro_g arho~ ba_r.tiyente May 22 ta_rik ha_bic' arhoko d.her keda. Aema Sikhna_t t.ha.^iko online sec'te kelasko, bid_a.uko hatao katet' reho~, joto sikna_t gidra, ko do_bako selet' dar_eak' kana.

January cando_ reak' mit' survey te bad ae akana je, amdaj 30% percent sikna_t gidra, do online te_ko hatao dare akada. Diso_m reak' NGO BRAC survey sec' te bad ae n'am akana; Television reak' sikna_t hotete 56% percent par_hak' gidra, ko selet' lena. Metak' me, adha 50% percent gidra ge online/Television reak' sikna_t bako hatao dar.e akada se bako n'am akada. Menkhan diso_m sorkarak Sikna_t Ministry doe menet' kana; 92% percent sikna_t gidra selet'ko tahe~kana. Ar sikna_t t.ha.^i ren mahasoeko hotete 85% percent or_ak' ka_mi (assignment) hotete o_lo_k' par_hak' re selet'ko tahe~kana.

Former caretaker government Adviser, Gonoshakhorota Obhijaner Maran Ma_n'jhi Raseda K. Chaowdhuri menet' kana; Ko_ro_na sikhna_t, hapr.aok'o ar sao~tare aema lekan e~t_ke t.or.e~, la_gti do_hec' par.ak'a. Noate aema gidra, ko do_

o_lok' par_hao ko muca_t'eda, din ka_mi reko jopor_ok'a, boyos ho_yo_k' laha reko baplak'a, gidra_ gujuk' reak' son'kha ho~ ba_r.tiak'. Ko_ro_na kha_tirte o_lok' par_haok' gidra_ko do_ bar karonte sikna_t t.ha.^ite ba_n' rua_r.ok' r_eak' n'elok' kana. Pa_hila_k do_ ho_yo_k' kana; d_her din sikna_t t.ha.^i bond tahe^kana, be_gor par_hao ar ban' buj kha_tirte. Do_sarak' do hoyok' kana; nacar ar ren_gec' kha_tir te go-baba songe ka_mi re ehobok'. Ar o_lok' par_haok' bond kha_tir kur_i gidra_ko doko baplakoa. Ar bapla hoe len khanko bha_r.ti hor_mok'a, gidra_ko n'am okte_re gujuk' reak' botor ho~ menak'a. No_nkanak' ghot_nako hoe par_ao len khan diso_me_ hame_t_ akat' Sikna_t, Maeju sikna_t ar gidra_ko janam o_kte gujuk' renak' har komao noako joto hame_t.ge arho~ tayo_m sec' phed_ok' se cabak' reak' botor me_nak'a.

Diso_m sorkar bahadur ren high school ar college department ren Secretary Md. Mahabub Hosen doe men akada; Noa do a.d.i sa_riak' katha kana je, ko_ro_na te sikna_t reak' aema loksan do hoe akana. Noa muskilak' se ta_kic'ak' do eken Ban_gladiso_m redo ban' bickom got_a dha_rti reak'. Joto ja_trenko ge apnarak' hudis, ka_mi katet' ge rakabok' la_git'ko kurumut_u kana. Aleho Ko_ro_na ehop' khon ge dar_eak' bhor joto lekan ka_mi horage hatao hoe akana. Online ar Television sec' te olok' par_hao calao idi la.git' kurumut_u hoe akana. Mahasoeko hotete olok' par_haok' kan gidra_koak' songe jopor_ao ar or_ak' hiriko lekan ka_mi hora tar_am laha akana. Assignment sec' te gidra_koak' parhao calao idi, noa chad_a ho~ hor_mo sec' te boge tahan la.git' ho_le ka_mi akat'da. Ona reak' jo ho~ do_ n'am akana. O_kare internet_ a.d.i bes tahe kana ond_e do online te kelas hatao ho_e akan ar o_kare ba_nuk' ond_e la.git' do assignment hotete gor_o em hoe akana. Jahan ka_mi ge pura_u akat' pa_hil do apnarak' jiwi ha_tin' ina_ tayom et.ak'a. Calak' kan upa_s muca_t' katet' EID re sikna_t t.ha.^iko ban' jhic' len khan do et.ak' hor_ge uduk' hoyok'a ar

kajakte o_lok' par_hao calao idi reak' kurumut_u ja_rur_a.

Abo joto hor_bon bad_aea je, nes do SSC bid_au e_mok' kodo_pre-t.est se t.est bid_a.u do_bako em dar_e akada. Gel (10) kelas re onko do e_ke_n bar cando talako kelas akana. HSC bid_a.u emo_k' ko do_auto pass katet'ko rakap' ket' koa. Menkhan nit ha_bic'te 12 kelas rendo saman' so__do__r kelas re a_t ge bako n'am akada.

University, research ko do bond akana. Online kelas ar bid_oako bond akana. Darakan din re cet' hoyoka babon bad_aea. (*Sonali Songbad april 17, 2021*)

Dha_rti reak' do_sar la_t.u diso_m do_ ho_yo_k' kana Canada. O_na Canada diso_m ren hor_son'kha do_ko hoyok' kana 3 ka_rur.. Onkate n'el lekhan Ban'gladiso_m reak' Etohop' Sikna_t hatao gidra_son'kha doko hoyok' kana 2.5 ka_rur_kho_n ho_d.her. Metak'me Canada diso_m ren ho_r_so_man ban'gladisom ren etohop' sikna_t hatao gidra_olok' par_hao re menak' koa. Numin maran_da.yik ka_mi pura_u ar gidra_ko sikna_t em ha_tin' do a_d.i harongea. O_nate noa ko_ro_na okte joto sec' tojbij katet' aboren gidra_ko sikna_t sec' te hara buruko la.git' arho~ ba_r.ti mon selet' ka_mi ja_rur_a.

In'ak' olok' muca_t' sec' ar hon' disa_ocobona, sikna_t do hoyok' kana ja_tiak' bisi jan'. Onate bisi jan' jemon o_koe ho_bako ra.put' dar_eak' kha_tir tear se be_nao ja_rur_a. Aboak' sikna_t bebosthako do a_d.i sedae re be_nao se hec'a_gu akan lekage menaka. Onate noa sikna_t bebostha te mit'te olok' par_hao hamet_jon' kan la.git' darakan din re nukri n'am do haron gea. Sikna_t do a_d.i beste sajao rakap' ja_rur_a, je leka sikna_t hamet_katet' ge mit par_haok' kor_a se kur_i jemon apnar kusiak' lekan nukri doe n'am dar_eak'. Abo diso_m reak' mit' hewa menak'a, one oka do

a_d_i bhabna gea, Sikna_t hamet_ katet' joto hor_ge govt.
ka_mi se nukri hatao la_git' ko kurumut_u kana. Menkhan abo
sanamko bad_ae ja_rur_abona, govt. ka_mi se nukri do a_d_i
thor_a gea. Onate aboak' jos hoyok' ja_rur_ mit' t_e_n mon'j
nukri. Ar noa nukri n'am kha_tir pa_hilte apnarak' mon'j
sikna_t hamet_ ja_rur_a. Entet' jaha lekate sikna_t hamet_
katet' nukri n'am do a_d_i haron gea. Onate calak' kan
ko_ro_na lekan maran' muhim muskil talate reho~, jemon mon'j
sikna_t aboren tayom daram gidrako sikna_t bon em hatin'
dar_eako.